

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre . . . . . 4 frt. Fél évre . . . . . 2 frt. Negyed évre . . . . . 1 frt. Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtnak: Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukes M., Ooppelk A., Daube G. L. és társaiál és Herndl. Brűnben: Stern M.

Nyilttér petitsora 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Tanitói közgyűlés.

Zalavármegye tanítótestülete e hó 25-én tartotta Balaton-Füreden évi rendes közgyűlését. Már a közgyűlést megelőző napon nagy számmal érkeztek megyénk tanügyi férfiai, kiknek elszállásolásáról Kanovics György szeretetházi igazgató gondoskodott. Ezen a napon volt az előértekezlet és az ismerkedési estély.

A reggel 9 órakor kezdődő közgyűlést mise s Veni Sancte előzte meg.

A közgyűlésen jelen volt dr. Jankovich László gróf Zalavármegye főispánja, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő, zalamegye tanítótestületének számos tagja a megye minden részéből, valamint számos vendég. Szalay Sándor, a tantestület elnöke megnyitó beszédében méltatván a tanítói hivatalát, rámutatott azokra az okokra, melyek a tanítói működést és a népoktatás előhaladását akadályozzák. Kartársaihoz intézett buzdító szavai után, meleg szavakkal üdvözölt vármegyénk főispánját s kir. tanfelügyelőjét, kik a tanítók közgyűlését megjelenésükkel megtisztelték. Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő, mint Zalavármegye népoktatásának vezére, mélyen átértelt s lendületes beszédében üdvözölte a főispánt és a megye tantestületét, majd dr. Jankovich László gróf főispán beszédében biztosította a megye tanítóságát jóakarataról s Isten áldását kérte munkáikra

A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése után Békefy Elek zala-koppányi igazgató-tanító »A tanítók részére rendezett gazdasági tanfolyamok«-ról, Brauner Alajos hodosáni áll. isk. tan.-ig. »Az egységes tanító-képesítésről«, Poredus Antal nagy-kanizsai tanító »A szociálizmusról és vedegyletről« tartottak sikerült értekezéseket, melyeket a jelen voltak általános tetszéssel fogadtak. Az elnöki és pénztárnoki jelentés, valamint több rendbeli folyó ügy letárgyalása után a közgyűlés befejeztetett. A jövő évi közgyűlés helyéül Tapolcza tüzeltett ki.

A közgyűlés után társasbédre gyűlt össze a megye tanítósága, melyen dr. Jankovich László gróf főispán király Ó Felségére, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő dr. Wlassics Gyula miniszterre, Szalay Sándor elnök a főispánra, Poredus Antal főjegyző a kir. tanfelügyelőre, dr. Jankovich László gróf főispán a megye tantestületére, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő a megye tantestületére s annak elnökre, Kovács Miklós Kanovics Györgyre s a balaton-füredi fogadó bizottságra, Kanovics a megye tantestületére, Feleki tapolezai polg. isk. tanító dr. Ságváry fűrdőbiztosra sat. mondottak felköszöntöket.

Zalavármegye minden részéből összegyűlt nagyszámú tanító megtekintette megyénk ezen országos hírnevű fűrdőjét, annak nevezetességeit, a szeretetházat, sokan át-rándultak Tihanyra s a szoraszéd fűrhöhe-

lyekre s ugy a gyűlésen, valamint a kirándulásokon szerzett tapasztalatokkal gazdagodva tértek vissza működési helyükre, hogy a küszöbön levő új tanévet megkezdjék.

A hitoktatás kérdése iskoláinkban.

Azok a reformtervezetek, melyeket Rómából a Ferenczrendiek szerzetére ujabban rádíktáltak, alaposan fölforgatták ezt a régi szerzetrendet. Fialalabb tagjai egymásután otthagyják a kolostorok falait s szekulárizáltatván, mint világi papok szolgálják az Urat.

Szomorú következményei vannak ennek magára a rendre nézve; de megéri ennek hátrányos hatását maga a közönség is. A szerzet maga végelgyengülésbe esik s nem teljesítheti többé azt a missziót, melyet kívált hazafias szempontból országszerte áldozatkészséggel mindenkor betöltött; a társadalom meg már nem látja benne maga előtt azt a szerzetet, mely némely plébániákban eddig a lelkipásztori teendőket is ellátta.

Minket csáktornyaiakat nagyon is közelről érdekel a Ferenczieknek a sorsa. Nemcsak azért mert a városi plébániának a vezetése ennek a szerzetnek a kezében van, de legfőképp azért, mert a város összes iskoláiban a katolikus hittant eddig a rend tagjai látták el.

T Á R C Z A.

Az ifju és a lant.

Az alkonyfűrtű Muzsa Zephyrszárnyon leszállt Az ifjuhoz s neki Egy kobzot nyujta át.

S szól: »Hord a lét-viharban, Rezdítsd ki hurjait, Pengesd vigan s játszd lelked Zajgó érzelmeit.«

— Bolygás s heves küzdés közt Hamvad, mért élted el, Bár Orpheusként zengél: Csodálnak, de — éhezél.»

S az ifju üstökösként Tűnt fel Parnass ormán: Bár sorsa mostohán folyt: Vigaszt talál kobzáán.

Alpáry J.

Szalmaözvegység.

Létezhetik-e önzetlen, tartós barátság férfi s hasonlókoru nő között?

Hohó! kedves olvasóm, hadd kapom csak meg a frakkod csücskét. Te azt hiszed, hogy valami unalmas dissertatióba fogok, a min emberemlékezetet meghaladó idők óta a bölcsek és boldok légiója rágódott már. Szó sincs róla.

Az a főntebb idézett kérdés egy érdekes epizódznak a finaléja; egy kérdés, melyre a felelet — sajnos, de ugy van — igenlő volt. Itéj magad.

Ugy uborkaérés évadján megint megkapott a barangolási vágy. Ezer mértföldnyire a néha oktanulni meggyűlölt otthonától, elfeledni az élet keserveit, a hivatás gyötrelmeit, lerázni magáról a saját én-jének minden darabját, nekem ez a legjobb kurám. —

Ott ültem a dus lombozatu platánok alatt, s egy kényelmes fapadról bambán, gondtalanul néztem a nyüzsgő tömeget, mely sétálva gyönyörködött a térszenében. Szerzte kalandozó gondolataimat egy eszme, vagy egy tárgy köré akartam koncentrálni, de csak nem ment sehogy se. Az otthon maradtakat a feledés imbolygó szürke köde valami rémitő szintelen alakban libegtette előttem, — midőn hátulról egy kéz érintette vállaimat.

Egy kéz, idegen földön, ismeretlen élőlények közt! Hogy hogynem valami, valami rettentő eszmétársulás az aradi árvakassza hirhedi hősét

juttatta eszembe, kit a poroszlok nyomoznak, és kihez véletlenül hasonlítok.

Oh dehogy! Az a szépen formált kezecske egy gyönyörű asszonykéé volt, kit én igen jól ismertem; abból a boldog korból még, melyben az a két fogalom: meghalni és szeretni oly közel van egymáshoz.

Az egymás bolondjai voltunk valamikor, mikor husz évesek voltunk — először.

Azóta pedig? hát azóta én is boldog családapam lettem, ki normális időkben odahaza tanulmányozza a férj és családfo kötelmeit, ő pedig, a mint későbbi gyakori találkozásunk alkalmával elbeszélte, egy magányos élő existenzia, ki keze munkájával s régi boldogabb időkben elsajátított ismeretek értékesítésével küzd az étellel. A férje vállalkozó volt, egy speculativ szellem, ki egyszer valami görbe utakra tévedt, s azóta csak annyit tud felőle, hogy a hatóság útján elhozhat néki azt a ruhát, melyet a Wörthi partján találtak. A birtokosa lehet, hogy az ujjvilágban folytatja a régi mesterségét, de akár így van, akár nincs, neki nem sok oka volt a bánatra. A rossz ember kinozta, s még vagyonát is elprédálta.

— »Megsugta nekem a kis ujjam, hogy ön itt van.« Gondoltam magamban, hogy akár a kis ujjam, akár az idegenek lajstroma, — utóvégre én becületes ember vagyok, ki tíz hónapon át hordom azt az igát, melyet valami bolond Hymen rózsalánczának nevezett el, — ezt a pár hetet igen élvezetesen lehetne eltölteni, ha —

Itt van a népes községi elemi fiu- és leányiskola; itt az állami polgári fiu- és leányiskola; itt az állami tanítóképző-intézet gyakorló iskolájával s végül az iparostanoncskola, tehát 6 tanintézet.

A hittanári állás betöltése eddig is a legnagyobb nehézségekkel járt nálunk mindenkor. A város közönsége fejlődő iskolaügy mellett a hitoktatás terén is a modern színezetet kereste. A hitoktatói állás dotácziójára fokozatosan több-több áldozatot hozott csak azért, hogy ezt az állást ne Csáky szalmájának tekintse, hanem hogy a kiválóbb erők is érdemesnek találják arra, hogy azt elnyerni törekedjenek. De mert a tartományfőnökség a városnak ezt az áldozatkészségét kellek nem méltányolta, hanem küldött ide hitoktatóknak oly egyéneket is, kik minden tekintetben nem voltak erre az állásra megfelelőek: megkezdődött a harcz az iskolaszék és az érsekség között, mely a körül forgott, állandósították a hitoktatói állás s ne tekintenek ideiglenes stánczióknak; mert tapasztalatokat szerzett az iskolaszék, hogy orvoslást addig, míg a hitoktatásról a szerzet gondoskodik, nem talált, kívánta, hogy az érsek világi lelkészül küldjön ide, ki a hittanári állást úgy lássa el, a hogy azt az iskolák színvonala megkívánja.

Az évekre terjedő tárgyalás nem hozta meg a kívánt eredményt; de legalább annyit elért a város, hogy a rend oly egyéneket disponált ide, kik helyöket tisztességesen betöltötték s mondhatjuk, hogy 1882. óta olyannyira türethők voltak az állapotok, hogy a városnak panasza oka soha sem volt. A hitoktatók mindegyike példásan teljesítette kötelességeit s 5-6 esztendő előtt egyik se távozott; sőt az utóbbi években, mert az órák száma nagyon is megszaporodott, két magyar tagja is akadt a helybeli szerzetnek, kik a hitoktatás terhen megosztozkodtak.

Ha ez továbbra is így marad, a hitoktatás kérdése a legjobb megoldást nyeri vala. Csakhogy a szerzetet veszteség érte. Ép ez a két magyar tagja hagyta a viszonyok kényszerűségénél fogva itten, melynek következtében oly kényes helyzetbe került a szerzet, hogy az iskolák ügyét szíven hordó

Minek toldjam, földjám . . . Ella nagysám a világ legkedvesebb feleségelédje volt, ki szándékosan és színet nélkül mindig vissza emlékezett azokra a boldog időkre, mikor holdsugárral táplálkoztunk mindakten. Éreztem, hogy az én elfásult idegimbe is visszatér az életkedv, az illuziók világa, melyet odahaza foszlányokra tép a rideg mindennapi próza.

Együtt tettünk kirándulásokat, és tettünk igéreteket, melyeket beváltani nagyon bajos lett volna. —

És aztán egy szép holdvilágos estén, mikor az ember nem hiszi, hogy volna boldogtalan lény ezen a sáros földtekén, egy suhancz fiútól a következő sorokat küldte:

»Kedves barátom! »Nem . . . becsületes asszony vagyok; de ha az nem volnék is, ön előtt az óhajtok maradni, s nagyon, de nagyon fájna, ha azok az illuziók, melyek a mulittal kapcsolatban vannak, szétfoszlanának.«
Ella.

Még csak egyszer voltam nála búcsulátogatáson. Kérésére, hogy írjak valamit az emlékkönyvébe, azt irtam:

Létezhetik-e önzetlen, tartós barátság, férfi és hasonlókori nő között?

Felelet: létezhetik, ha a nő sentimentalis.

közönség a legnagyobb aggodalmokkal van eltelve, ép a hitoktatói állás betöltését illetőleg.

Az ideai disponálások már megtörténtek, de a helybeli zárdának a h. plébánoson kívül csak egy oly tagjavan, ki magyarul is tud. Pedig a 6-féle tanintézetben a hittani órák száma 38-ra rug, s kézzelfogható dolog, hogy ennyi órát egy egyén hetenként el nem láthat. Nemcsak, hogy fizikuma nem engedi meg, hogy ennyit tanítson, de az óráknak összeállítása is lehetetlen, mert egyrészt az összes iskolákban ez esetben a hittan dominálna s a többi tantárgy beosztásának a hittanra való tekintetből kellene történnie, a mi pedig meg nem engedhető; másrészt az órák ellátása még ez esetben sem volna eszközözhető, mert a hitoktató az egymástól távoleső különböző iskolákba el nem repülhet, hogy a különféle osztályokban az egymásután következő órákat betartsa.

Látható tehát, hogy nem egy, de két ember kell ide, a ki a hittant tanítsa.

A város maga, mely 500 frt áldozatot hoz évente a hitoktatásra, talán csak szintén beleszólhat egy keveset abba, hogy ki tanítsa gyermekeit az elemi iskolában vallásra, mely joga a városnak a szentszéknek 1882. október havi leiratával tisztázva van.

Az, hogy a hitoktatás egyes osztályokban horvát nyelven történjék, ki van zárva. A csáktornyai elemi iskolában 1869. óta kizárólag magyarul tanítanak s mert magyar a tanítás nyelve, nem engedhető meg, hogy csak egy tantárgy is, bármily szorult helyzetben legyen is a zárd, idegen nyelven taníttassék.

Ha pedig a szerzet két magyarul tudó katekétát nem adhat, lássa el csak az elemi iskolát, a gondnokságok meg forduljanak a magyar kormányhoz s kérelmezzék egy állami hittanári állásnak a szervezését.

Ha az idén nem tesszük ezt, tennünk kell jövőre vagy néhány év múlva, ha a szerzetem lesz abban a helyzetben, hogy a plébánia terheit is végezze, meg a hittani órákat is ellássa.

Könnyítve lesz ezzel a szerzetnek, melytől lehetetlenséget követelünk, ha a hittan tanítását ezental is csak tőlük váránk; másfelől meg véglegesen rendezzük az állapotot egy oly tantárgyra nézve, mely nem az utolsó helyet foglalja el az iskolában, s melynek megfelelő ellátása erkölcsvallási szempontból nagyon is kívánatos.

A szőlők trágyázása.

A szőlőtöke mint minden más növény a talajból egy bizonyos mennyiségű tápanyagot vesz fel, melyek a levegőből felvett anyagokkal egyetemben az egyes szervek felépítésére felhasználtnak. A mondottakból kiténik az, hogy ha azt akarjuk, miszerint talajunk kellő erőben megmaradjon, vagy más szóval szőlőnk terméshozó képessége állandó maradjon, kell hogy a talajnak visszapótoljuk mindazon anyagokat, a melyeket a szőlőtöke abból elvont.

A szőlőtöke évente ismétlődő ápolása alkalmával különféle szervek vétetnek el a növénytől és anélkül, hogy az ezen szervekben foglalt oldható ásványi tápanyagok a talajnak vissza adatnának, a szőlőtől el-

távolíthatnak. Ilyenek mindenekelőtt a zöldhajtások, melyek megrövidíttetnek, illetőleg kitéretnek, a visszavágás alkalmával kapott egyéves hajtások, azonkívül számításunk keretébe vonható a termés és esetleg a visszavágás alkalmával kiszivárgó könnyek. Mindazon felemlített szervek és anyagok kiváló mennyiségben tartalmaznak káliumot, foszforsavat és nitrogén vegyületeket és ok-szerű borgazdaságnál okvetlenül szükségesnek mutatkozik oly trágyaféléket alkalmazni, melyek mindazon anyagokat tartalmazzák.

Habár a szőlőtöke nagyobb mennyiségű nitrogén vegyületeket felhasznál, mégsem célszerű nagyobb mennyiségű nitrogént tartalmazó trágyaféléket felhasználni. A nitrogén ebben az esetben nemcsak a termés minőségére gyakorol káros befolyást, hanem magára a növényre nézve annyiban mutatkozik káros hatásának, hogy a nyári hajtások növekedése túl buja lesz, a fája nem érik be tökéletesen és a tél hidege jelentékenyebb kárt okozhat. Kell tehát, hogy a káli és foszforsav vegyületeknek szenteljünk nagyobb figyelmet. A trágya a talaj fizikai tulajdonságaira is befolyással bír és ez okból is használatik, ezt alig szükséges külön felemlíteni.

Nézzük már most az egyes trágyaféléket különös tekintettel a szőlőkre:

Mindenekelőtt felemlíthető a marhatrágya, ez egy teljes trágya, a mely az összes fontos növényi tápanyagokat oldható és könnyen felvehető alakban tartalmazza és részint ezen okból, részint pedig mivel a legtöbb esetben könnyen megszerezhető, használhatik. Marhatrágya mellett lótrágyát is használhatunk, ennek használatánál azonban bizonyos elővigyázat szükséges, mivel a lótrágya közvetlenül a töke gyökere mellé hozza, könnyen káros hatást idézhet elő.

Hogy minő állapotban használtsák a trágya a szőlőben, az függ elsősorban a talaj minőségétől, továbbá a szállítási költségektől is. Nehéz talaj kevésbé elkorhadó trágyát igényel, míg könnyű talajt tekintetbe véve tulajdonságait, jobban elkorhadó trágyával kell megjavítani.

A felhasználandó trágya minősége több körülménytől függ; elsősorban a talaj minőségétől és a szőlőfajtól. Gazdag tápanyag tartalmú talaj, mely ezenkívül könnyen el-málló káli és foszforsavdus közetreszeccskéket tartalmaz, kevesebb trágyát igényel mint egy olyan talaj, a mely az említett ellenkező tulajdonságokkal bír.

Mindezekből kiténik, hogy a szőlők trágyázására mindenesetre érvényes előírások nem adhatók, csak megemlíthető, hogy hektáronként 3 évre számítva 4—500 méter-mázsza közepesen elkorhadó trágya jöközepes trágyázásnak tekinthető.

Hogy mikor trágyázzuk a szőlőt, ez attól függ, mennyire vagyunk egyéb munkáinkkal és minők az éghajlati viszonyok. Délen a trágyázás télen történhetik, nálunk ellenben vagy a korai tavasz vagy az őszi választjuk. A trágya alátakarása a szőlőben különös nehézségekbe ütközik és ez az oka annak, hogy ritkábban de erősebben trágyá-zunk. Egészen könnyű talajokban a szétterített trágyát ásóval takarjuk alá, vagy bekapáljuk, ott ellenben hol a talaj nehezebb, vagy minden töke körül egy gödröt ásunk, vagy pedig a sorok között árkot készítünk, melybe a trágyát rakjuk. Ügyelnünk kell azonban arra, hogy a trágyát nem nagyon sekélyen sem pedig tulságos mélyen alá

nem takarjuk. Első esetben nagyon elősegíti a gyomnövények kifejlődését, utóbbi esetben pedig a növény-tápanyagok legnagyobb része az altalajba mosatik és így veszendőbe megy.

A trágyalé miután folyékony, halmazállapotú, épen ezen tulajdonsága miatt teljesen szállítható és ezért legcélszerűbb compostrakás megöntözésére felhasználni.

A szőlőben felhasználható trágyafélék között még megemlíthetők a műtrágyák. A bortermelő képes ezeknek segítségével a trágyájából esetleg hiányzó egyik-másik alkotórészt kellőképp pótolni, azonkívül a műtrágyák azon előnyvel bírnak még, hogy könnyen oldhatók és könnyen szállíthatók és átátakadásuk egyáltalában nincsen nehézségekkel egybekötve. Ezekről különben majd más alkalommal mondunk el egyet-mást.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Szt. István napja.** Az első magyar király emlékét városunk is megünnevelte a szokásos módon. A középületeken nemzeti zászlók lobogtak, a város intelligenciája pedig nagy számmal gyűlt össze a 11 órai misén, melyen Varga Wolfgang, az ujonnan kinevezett hitman esetelte a szent király halhatatlan érdemeit.

— **Személyi hir.** Festetics Jenő gr. Ö Meltósága f. hó 24-én a délutáni gyorsvonattal Bécs felől megérkezett s azonnal zalaújvári kastélyába hajtatott.

— **Ö Felsége a király születésnapját** Alsó-Domborun is megünnevelték. Az ünnepélyes nagy misén melyet Czimmermann plébános mondott, Hajdinyák Vince és Horváth István kispapok segítettek, melyen valláskülömbőség nélkül az összes intelligencia és a tűzoltóság zenekarával jelen volt. F. hó 20-án Szt.-István királykor szintén ilyen ünnepnek volt színhelye Alsó-Domboru. — Kotorban f. hó 18-án a király születése napján szintén ünnepi mise volt. Itt a »Gott erhaltet« horvátul énekelték.

— **Eljegyzés.** Moharics Alajos csáktornyai születésű m. á. v. hivatalnok eljegyezte Zágrábban f. hó 20-án Schneiberg János m. á. v. főkalauz kedves leányát Gizella kisasszonnyal.

— **Kántortanító választás.** A f. hó 22-én Cserencsozton megejtett kántorválasztás alkalmával Szép János turniscei tanító, a helybeli tanító-képző volt növendéke választott meg.

— **Egyházi kinevezés.** Habus József felszentelt fiatal pap Szoboticzára káplánná neveztetett ki.

— **Halálozás.** BölcS Sándor perlaki szolgabíró sulyos csapás érte, a mennyiben anyósa Geisleger Istvánné 74 éves korában végelgyengülésben Keszthelyen meghalt. Nyugodjék békével!

— **Eljegyzés.** Neumann Vilmos bérkocsitulajdonos fia Ede jegyet váltott Goldschmied n.-kőrösi kereskedő leányával, Julcsa kisasszonnyal.

— **Kirendelés.** Jurinecz Ferencz dráva-vásárhelyi káplán helyettes plébánosává Vizi-Szent-Györgyre rendeltetett ki. A kirendelés alapjául az szolgál, hogy Jurák Zvonimir, ki a m. kir. kuria által 8 havi börtönbüntetésre lett elítélve a szöszékről való igazolás miatt f. hó 23-án elutazott, hogy büntetését a szegedi csillagbörtönben leülje.

— **Névmagyarosítás.** Kohn Károly alsó-domborui lakos család nevét belügyminiszteri engedéllyel Szecsőre magyarosította.

— **Orvos választás.** Halálozás folytán üresedésben levő alsó-domborui községi orvosi állás f. hó 25-én választás útján töltetett be. A kandidált két orvos közül Fodor Gyula Pál dr. nyug. ezredorvos választott meg egyhangulag Fuchs Mór dr. ellenében, ki eddig mint helyettes működött Alsó-Domborun.

— **Értesítés.** A csáktornyai m. kir. áll. polg. fiu- és leányiskolában a tanulók f. é. szeptember 1—4 napjaiban, az új polg. iskolai épület igazgatói irodájában 8—12 óráig vételnek fel; ugyanezen napok délutánjain tartatnak a felvételi és javító vizsgálatok is. A beíratásra a tanulók szülei vagy azok helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni. A polg. iskola első osztályába szabályszerűen csak oly tanuló vétetik fel: a.) Ki legalább 9. évet, a leányiskolába 10. évet betöltötte. b.) Kinek az elemi iskola negyedik osztályáról elegendő jártassága van és ezt vagy bizonyítvánnyal vagy pedig felvételi vizsga alapján igazolja. A beíratásnál bemutatandók a következő hiteles okmányok: 1. A tanuló keresztlévele, illetőleg születési bizonyítványa. 2. Elemi vagy más fokozatu iskolai bizonyítványa. 3. Ha 12-ik életévét még be nem töltötte, újraoltási bizonyítványa is bemutatandó. Az egész évi tandíj és beíratási díj 5 frt 15 kr. A tandíj a beíratás napján fizetendő. Megengedtetik, hogy a tandíj fele része a beíratás napján, fele része pedig január hó első napjaiban fizetessék. Szeptember 5-én Veni sancte, reggel 8 óra-
kor és ennek befejezésével a tanév megnyitása és az iskolai törvények kihirdetése. A beíratási napok pontos betartását a. t. cz. szülőknek annyival is inkább figyelmébe ajánlom, mert a később jelentkezők, a késedelem okát hitelesen igazoló bizonyítvány alapján, tanfelügyelői engedély mellett vehetők fel. — Csáktornyan, 1898. évi aug. 18-án. P á l y a M i h á l y igazgató.

— **A csáktornyai áll. tanító-képezésben** szept. 5-én tartatnak a javító és felvételi vizsgálatok. 6-án lesz a behívott növendékek jelentkezése, 7-én a tanév megnyitása s az előadások megkezdése. Felvételt a több mint 100 pályázó közül összesen 82 növendék; még pedig az első évfolyamba 30, a másodikba 22, a harmadikba 15, a negyedikbe 15.

— **Nyári multság.** »A csáktornyai kereskedő ifjak önképző egylete« 1898. évi aug. hó 28-án, vasárnap, a »fehér galamb«-hoz cz. vendéglő kertihelyiségében nyári multságot rendez. Beléti díj személyenkint 30 kr. Kezdeté u. 5 óra-
kor. A tiszta jövedelem az egylet könyvtárának gyarapítására fordítatik.

— **A vármege törvényhatósági bizottságának** 1897. évi december hó 13-án, s folytatva tartott rendes közgyűlésében 31838/1148. jk. szám alatt hozott és a nm. m. kir. belügyminiszter urnak folyó évi május hó 18-án kelt 52018. számú rendeletével jóváhagyott határozatához képest a törvényhatósági őszi rendes közgyűlés f o l y ó é v i s z e p t e m b e r h ó 12-én fog megtartatni, melynek egyik tüzetes tárgyát a vármegei tisztí fizetések rendezése tárgyában kiküldött bizottság javaslata és az ennek értelmében igénybe veendő törvényhatósági pótdó kibetése feletti intézkedés képezendő. Miről a törvényhatósági bizottság tagjai azzal értesítettek, hogy a közgyűlésen felveendő egyéb tárgyak sorozata külön fog kiadatni. Zala-Egerszeg, 1898. évi aug. hó 23-án. Dr. J a n k o v i c h László gróf, sk., Zala-vármege főispánja.

— **Szerencsétlenség.** Bácsinger György dráva-vásárhelyi lakos, ki a helybeli vasúti raktárnál van alkalmazva, midőn egy ládát segített a vasúti kocsiba tolni oly szerencsétlenül járt, hogy a jobb kezén levő középső ujjai szuródást szenvedtek. A megsérült munkást Wolf Béla dr. vasúti orvos azonnal gyógykezelés alá vette.

— **Vizbe full.** Folyó hó 20-án CsmrlecZ István 15 éves szabó segéd fürdés közben a Drávába fullt. Tetejét Gotalov községnél fogták ki. Efele szerencsétlenségek évenként gyakoriak a Dráva melletti községek lakóinál, kik gyermekeiket minden felügyelet nélkül, magukra hagyva engedik fürödni.

Közlemény.

Utóbbi időben közkeveltségnek örvendenek a magánvállalatok által előállított képes levelező lapok.

Ezen levelező-lapok szállítása postai szempontból kifogás alá nem esnék, ha az illető nyomdák nem vették volna fel azt a szokást, hogy azokat czimlapjaikon »Levelező-lap« feliraton kívül még »Magy. kir. posta« felirattal, sőt néha a magyar czimer lenyomatával is ellátják, ami a levelező-lapoknak azt a jellegét adja, mintha azokat a m. kir. posta bocsátotta volna forgalomba.

Eltételezve attól hogy a jelzett képes levelező-lapok élces és gyakran a jobb ízlést sértő rajzaikkal, ha azok a posta hivatalos kiadványainak tekintetnek, a posta intézetet mint állami intézményt nem méltó szinten tüntethetnek fel, a posta ép úgy mint bármily kereskedő nem engedheti meg, hogy az ő czégéret a »m. kir. posta« feliratot idegenek használják; a magyar czimer használata pedig épen törvénybe is ütközik.

A most szétlétben használt képes levelező-lapok magán ipari termékek, s mint ilyenek a fennálló postai szabályok értelmében »Levelezőlap« feliraton kívül egyéb felírást tehát sem »magy. kir. posta« jelzést sem a magyar czimer lenyomatát nem viselhetik, mert ellenkező esetben a levelező-lapokra érvényes díjkezelésben nem részesülnek s a nemzetközi postaejegyzmény értelmében szabályellenes kiállításuk miatt zárt leveleknek tekintetnek, s mint ilyenek díjazatlanok.

Ez nem különleges magyar szabály, hanem a nemzetközi postaszervezés pontozata, mely a külföldön is érvényben van.

Felhívom tehát figyelmét azon nyomdákknak, a melyek ily képes levelezőlapok előállításával foglalkoznak, hogy levelező-lapjaikat »magy. kir. posta« vagy más felírat, czimer stb. mellőzésével tisztán a szükséges »Levelező-lap« felirattal nyomassák.

Nehogy azonban a már forgalomba bocsátott ily levelezőlapok ezen szabály által használhatatlanná váljanak, azok kik magán ipar által előállított levelező-lapokat használnak, a czimlapról a »Levelező-lap« feliraton kívül minden más felírást vagy czimert erős tollvonással, vagy más alkalmas módon távolítsanak el s tegyenek olvashatatlanná.

Megjegyzem ebből az alkalomból, hogy a magyar korona területén postára adott levelező-lapoknak magyar nyelven »Levelezőlap« felíratot kell viselniük, a »Correspondenzkarte« avagy más nyelvű hasonló feliratok nincsenek megengedve. Horvátországban mindazonáltal a »Levelezőlap« felírat mellett ott legyen e szó horvát fordításban is. Megjegyzendő az is, hogy ílem vagy becsület-sértő avagy büntetendő cselekményt involváló képet, ábrát vagy közleményt tartalmazó levelező-lapot a posta egyáltalán nem szállít. Ezek figyelembe vétele mellett a képes levelező-lapok terjesztése a magyar posta részéről semmiféle akadályba nem ütközik.

Budapest, 1898. augusztus 3-án.

A hivatalos másolat hitelűl:

Tóth.

Felelős szerkesztő:

Segéd-szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF ZRINYI KÁROLY.

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznanne pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svako nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . . 4 frt
Na pol leta . . . . 2 frt
Na četvert leta . . . . 1 frt
Pojedini broj koštaju 10 kr

Obznanne se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovečke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i. t. d.

Naravopis. Svét.

Svét koj je velik i širok, visok i ljep, je neizmerna palača božja. Bog je stvoril, Bog uzdržava celi svét, i vse, kaj je vu njem. Velik li je i vsemožen kralj, gospodin Bog, ar po celom svétu kraljuje!

Zemlja na kojoj živimo, doista je veliko télo, ali ipak je samo jako maleni, neznaten dél celoga svéta. Izvan naše zemlje još su nebrojna druga télesa, i to vnogo vekša od cele zemlje.

Po danu vidimo sunce, koje našoj zemlji već od postanka svoga jednakom močjom daje svoju svetlost i blagotvornu toplinu.

Vu bistroj i vedroj noći vidimi svétiti nebrojne zvézde na modrom svodu nebeskom, a medju njimi vrh naših glavah je mesec, koji svojim blédomilim svetlom razperšuje neprijaznu noćnu tminu (kmicu). Čini nam se, da je sunce med vsemi zvézdami najveće télo, pak ipak su od njega vnoge one na oko male zvézdice vnogo vekše. Za suncem rekel bi čovék, da je mesec najveće télo nebesko; pak ipak je mesec manjši i od iste naše zemlje. Kaj pako mesec vidimo vekši od drugih zvézdah, zrok je to, kaj je on našoj zemlji najbližesi. Mesec nejma

svoje lastovite svétlosti, već ju, kak i toplinu svoju, dobiva od sunca.

Ima još na nebu i drugih svétlih télesah, koja neimaju lastovite svoje svetlosti, već od sunca dobivaju nekoj dél svetlosti i topline svoje, ter se urednim tečajem i stanovitom hitrinom kretju okolo sunca; i zato ova télesa zovu se pomične zvézde ili planete.

Druge su opet zvézde, koje imaju svoju vlastitu svetlost, kak i sunce naše, i ostaju navék na jednuom méstu, i s toge se zoveju nepomične zvézde. Ove nepomične zvézde vnogo su vekše, nego cela zemlja naša, i vide nam se samo kakti male svétle pik-njice zato, ar su od nas neizmérno daleko. Koliko je takvih nepomičnih zvézdah, toliko je suncah na neizmérnom prostoru nebeskoga svoda! Ovakova sunca imaju večkrat i svoje planete (okolo sebe verteče se zvézde), koje se vu vsake fele vekših ili menjših kruzih, i vekšom ili menjšom hitrinom okolo njih uredno kreću. Okolo nekih planetah opet se vrte druga menjša télesa nebeska, i zovu se planete drugoga reda. Ove se zajedno sa svojim planetami pervog reda vu urednih kruzih i stanovitom hitrinom giblju okolo svojega sunca, od kojega dobivaju i svétlost i toplinu. Naša zemlja ima tulikajše takovu planetu drugoga reda, najmre mésec

Zvun ovih nepomičnih i pomičnih zvézdah vidimo kadkad i takva télesa na nebu, kojim je glava zvézda, a za sobom imaju kakti rep od svojih dugačkih svétlih zrakah, od kua se i zoveju repatice ili repate zvézde, ili komete. Ovo se nekreću kakti planete vu okruglih, nego vu dugoljastih kruzih okolo sunca, i zato ih već, onda vidimo, kad nam se iz daleka približuju. Nekojim od njih treba vnogo godinah, a nekojim i stolečah, dok na nebeskom svodu svoj put doveršuju okolo svoga sunca, i dok se opet približe našoj zemlji.

Negda vu staro doba ljudi su mislili, da su ove repatice znamenje dojdjućih nevoljah; da prorokuju vojsku, gladovanje, kugu itd.; nisu bo ih poznavali, ar se rédko kada vide; nu mi moramo znati, da ove, kak i vse ostale zvézde na nebu, navéščaju samo divnu mogućnost i veličanstvo Boga, koji neizgovornom dobrotom, mudrostjom i vsemogućnostjom kraljuje vu ovoj neizmernoj palači, t.j. vu širokom prostranom svétu. A vse ove zvézde gori na modrom svodu nebeskom, i naša zemlja skupa jesu, i zoveju se: svét.

Nije moguće pogledati na ove stvarjenje, prez da se nečudimo nad velikoćom i ljepotom ove neizmérne sgrade, koja se zove svét. Kako zmožen i mudar i dober mora

Z A B A V A

Tko je osel?

K niekomu glasovitomu liečniku očnih bolestih, dojde jednoć nieka gospa, za da si dade svoje oči pregledati, pošto već od duljeg vriemena mnogo slabije vidi, nego li je prije vidla. Ona se je tužila, da ju je već njezini domaći liečnik vraćil, ali joj je zato ipak vid danomice slabiji. Bilo je viditi, da je gospoja otmjene familije i bogata. Kad joj je liečnik oči pregledal, stepel je glavom i rekel, da će vraćenje niešto duze vriemena trajati, jer se je bojati, da nenastupi »Amaurosis« (podpuno osliepljenje). Ponajprije, da joj mora savietovati, da bolestnica, koja mu je povedala, da vani na ladanju, daleko od varaša stanuje, da se u varašu negde nastani, jer je potrebno, da će ju on više krat pregledati, jer samo na taj način i po vrlo marljivom vraćenju moći će slipeći izbeci.

Gospa si je anda vzela u varašu liepi i elegantni stan, jer to joj je njezino bogatstvo dopuščalo, a glasoviti očni liečnik ju je svaki dan pohadjal i marljivo ordiniral ovo i ono.

Prošli su tjedni, a prošli su i mieseci, ali oči su uvijek ostale, kakove su i prije bile, niti gorje, niti bolje tak, da je gospa već u

sebi mislila, da ta bolest niti nije tak pogibeljna, kak je ona to se bojala, već da je taj slabiji vid valjda poshédica godinah, kak je to pri svakem starijem čovieku. Ona je to doduše samo u sebi mislila, a proti doktoru nije svoju sumnju nikada izrekla. Doktor je svaki dan ju pohadjal te ju je batrivel, da će već biti bolje.

Betežnica medjutim dojde na jedan krat na čudnovatu misel, koju na skoro i izvede, jer se je hotela osvedočiti, jeli pak je to sve onak istina, kak joj to doktor poveda.

Ona si jednoć nabavi siromašku staru odieću, metne na glavu omašnu starinsku kapu, vzeme pod pazduhu jednu staru ambrelu, a u ruku rogožar, da je izgledala kak ona prava stara filarka, te se jednog dana po deždjevnom vriemenu odputi k svomu liečniku. Ona je u toj čudnovatoj opravi, bila tak preobražena, da ju niti zaljubljeno oko njezinoga dragoga nebi bilo moguće prepoznati.

Ovak sada dojde u stan glasovitog doktora i stupi pred njega.

»No draga mamica, kaj mi povéste?« — zapita ju liečnik.

»Jaj, jaj, gospon doktor« — odgovori ona — »imam vrlo zločeste oči — jaj neznam, kaj bu stoga!«

»No, no«, — odgovori doktor — »neka mi pokažu«. Stim ju liepo prime, dopela do oblaka te joj pogleda jedno i drugo oko, bez da bi ju bil prepoznal. Zatim skrene spleći i veli: »Je, pak kaj bi oni draga mamica radi? Em su njihove oči dobre!«

»Dobre?« — zapita ona.
»Dakako, da su dobre« — odgovori on. — »Em ja je vidim, pak znam kaj velim.«

»Je, ali prosim gospodina doktora« — veli ona dalje — »Meni se je reklo, da dobim A—Am — ja već neznam, kak se to zove, kaj tobože na oči dobim.«

»Amaurosis?« — zapita doktor — »To je podpuno osliepljenje.«

»Je, je, gospon doktor, tak se ono zove, kaj se je reklo, da na skoro na oči dobim.«

»Pah« — nasmije se doktor — »Neka se nedaju vkanjuvati; njihove oči su niešto slabije, jer nisu već mladi, a drugo očima nikaj nefali. Niti moje nisu bolje od njihovih.«

»Ali prosim« — veli ona — »Meni je to moj liečnik rekel.«

»Onda je njihov liečnik osel! — zdere se doktor.

»Tak? — Osel? — zapita ona na dugom.

»Je, osel« — zdere se on opet. —

biti onaj gospodin i kralj, koji je vsa ova stvoril i napravil! Kako budeju blaženi sluge i dvorjaniki ovoga kralja, koji budu mogli vu njegovoj palači navék prebivati, i vsu diku njegovu od lica do lica gledati!

Narav i naravopis.

Ova neizmerna vnožina vsih vidljivih stvorenjeh i čeli svét zove se narav vidljiva, ili samo narav. Anda skup vsih vidljivih stvorenjeh, ili čeli vidljivi svét, ili narav jedno isto znamenuje.

Kako je dragi Bog najrazličitiše stvorenje iz ničesa proizvel, tako im je dal različne vlastitosti i naravne sile. Poleg osobitih načinah i naredbah božjih vse stvari vu naravi radjaju se, kreću i proměnjaju.

Kaj kak su ove naredbe božje i sile naravske navék stalne, tak su vse stvari vu naravi poleg njih navék proměnljive i minučje; poleg njih vu naravi vse se radja, vse raste, i vse opet gine i nestaje.

On navuk, koji nam pripověda različnost stvorenjeh, značaje, vlastitosti i proměne njihove, koji nam vu savezu priobčuje vsake fele dogodjaje i pojavljanja naravi, zove se historija naravska, ili naravopis.

Naravopis našemu razumu odpira široko polje najhjasnoviteših i najvugodnesih znaostih. On nas upoznava s božjimi stvorenji, on puni srca naša radostnom ljubavju i svetim strahopoćtanjem prama svemogućemu stvoritelju; on doñaša nam radost i mir vu vnožih slučajih života našega; on nas ipodučava, kak vu vuživanju vsake fele darovah božjih razboriti i samim sebi dobrotvorni biti moramo i moremo, za da vu toli neizmerno bogatoj naravi najdemo pravu sreću.

Nebrojna svétla télesa na nebu zanimaju nas i padaju nam vu oči; ali medju vsimi ipak nam je najvažnija naša zemlja; ar nam ju je predobri stvoritelj naš dal za naše vremenito prebivališće. Ovu anda bolje poznati moramo, neg ikoju drugu; ar je zevsema pravo i vu redu, da čovek najbolje pozna ližu onu, vu kojoj stanuje.

Nije ovde govor o zemaljskom obličju, i v vsake fele pokrajinah zemlje; već samo ovde je govor o nekojih nebrojnih stvarih, koje Bog pridodel na ovu zemlju, ovde je tulikajše govor o promenah, vlastitostih i dogodjajih tih istih stvarih.

Dragi moji! kad idete vu školu, ili kad se iz nje dimo povraćate, ili kad izadjete na polje, koliko vsake fele stvari stoje vam pred očima? kuliko vam se pokazuje ljepa različnost božanskih stvorenjeh?

Vezda vidite zelene sěnoškoše, bujna polja, visoke planine, ili niže brežuljke. Vezda na putevih i cestah najđete pěska i kaměnje; na vaših sěnoškošah raste trava, cvětje i bilje. Sad vidite vu zraku vesele vtičice, vezda pak susrětne vas paseča okom. Kam goder se obrnute, kud god okom svernete vsigdi vam se pokazuje mila različnost stvarih.

Vtice okolo letiju, a marha pěšice sim i tam hodaju. Cvětje pak i trava nemore da okolo leti, niti da pěšice kam ide. Živinče živi; ako ga vudrite, ono čuti i boli ga; nu bilja, premda živeju, ipak nikaj nečute. Bilja vsake fele rasteju, postanu vekša, i nosiju plodove; neraste pako ni kamenje, ni brėgovi, ni polja, ni sěnoškoše.

Iz ove divne razlike izmedju stvarih na našoj zemlji osobito ovo troje opazujemo, najmre: 1. da se nekoji stvorovi simo tamo kreću, gibaju, rastu, i pravi život imaju. 2. Da nekoje stvari niti nerastu, niti neimaju života pravoga, niti vlastite sile, da se s města svojevolno krenu. 3. Da nekoji stvari niti nerastu, niti neimaju života, niti se kam miću.

Stvorovi prve vrsti zovu se životinje; drugi rastje; a tretje rude.

Pokehdob pak da je od vsake ove vrste nebrojna vnožina na našoj zemlji, zato se vu naravopisju ove fele tulikajše imenuju carstva; i tako ima vu naravi tri carstva najmre: carstvo živinsko, carstvo rastlinsko, i carstvo rudno.

Pregledavajte anda i čudite se ober

neizmernom vnožinom stvarih vu vsakom naravnom carstvu, koje nam je stvoril mili Bog!

Glád Ferencz.

KAJ JE NOVOGA?

Dočko all devojka.

S čudnovatim načinom je hotela Jakobovics Tera 23 let stara devojka običi naravu pravdenu. Pred dvemi leti je s Árva-vármeđije v Budimpeštu došla služiti. Ali komaj da se k mestu privčila, već za svoje zela ono, kaj nije bilo njezino. Redarstvo ju je zato vlovilo i za radi pokrade na 2 meseca zaprl. Kad je kaštigu podnesla, na njezinu domovinu su ju transporterali. Ali Tera se nikak ne čutila dobro doma. Uvek je za Budimpeštu fantazerala. Domači su njoj zabadava govorili, zabadava su ju plašili. Rekli su, da ako još jedanput dojde v Budimpeštu, redarstvo ju vlovi i pred dvemi leti predi ju teško pusti dimo. Domislila se, da bude vkanila redarstvo; oblekla se za dečka. Od nature je na sreću k mužkomu spodobnoga obraza imela, pak da si je jošće i lasi dala obrezati, nigdo nije mislil, da pod mužkoj opravi je devojka. Tak je došla v Budimpeštu i mogla redarstvo vkaniti. K zidarom je hodila na delo, gde niti pajdaši ni su ju mogli prepoznati. Već jedna leto je hodila po deli. Ali ove dane, kad već dosta pokrade je včiniła i nju vu tem vlovili, prepoznali su ju i odmah prijavili redarstvu. V hlačaj i kaputu su ju vlovili i zaprl.

Z nenada — ubojec.

Grozovita nesreća se dogodila v Oravici. Minich Erzsi k susedi Fischerici je išla pušku prosit, da jednoga psa strelji. Fischerica je iz stene dolj zela pušku, i da pogledne, je li je nabita, potegne kokota gori. Vu tem se njoj puška zruk posmeknula, pukne, i jednoga dečeca, koj je blizo stal, v glavu strelila tak, da je odmah mrtev opal skupa. Dogodjaj je jako žalosten. Otec toga nešreć-

»Pak ja njim to opetujem, a oni mu to slobodno neka poveju i slobodno mu nek reću, da sem ja rekel.«

»No, onda« — odgovori gospa svojem navadnim glasom, i pošto se je jednako postavila. — »Onda mu oni to sami neka poveju. Em su oni sami moj liečnik; zarme nepoznaju?«

Kak je na to doktoru obraz dug postal, može si svaki misliti. »Milostiva gospa — « prične sad mućati.

Ali gospa ga dalje nije poslušala, već je jednostavno iz sobe otišla i on ju više nije videl.

Drugi dan dobi doktor po pošti list i u njem banku od sto forinti za vizite, koje joj je načinil.

Povoženi puran.

U jednu fiskališku kancelariju, tam negde u Medjumurju, baš kad je gospodin fiskališ i svojim concipienti najviše posla imal, nahrupi jeden čoviek iz Belice i sav zasopljen vikne:

»Ovde je kancelarija jednoga gospodina fiskališa, gde je — taj gospodin fiskališ — odmah mi neka jednu tužbu sastavi!«

»Simo hodite! — veli mu jedan od

gospode. — »Kaj imate?« Povedjte speciesfacti — hitro!«

»Jeli su oni gospodin fiskalis?« — zapita čoviek, koj je po svojoj opravi i po vladanju sudeč, moral biti iz sela — anda kak sem već prije rekel iz Belice. — »Stim bolje! Anda prosim neka me poslušaju. Ja sam sim u varaš nekoliko puranah dotieral za da je prodam. Kad ih je moj sluga ovde po bližnoj ulici tieral, doleti jedna kočija, u kojoj je jedna gospa sedela. Ta nesretna kočija je samo onak noro letela, kakti bez pameti med moje purane, pak je samo čez jednoga preletela te ga povozila tak, da je odmah onde na mestu spetanjkji stepel i gotov je bit. Ja sad bežim za kočijom — ista zakrene u ovu ulicu i postane baš pred ovom kućom. Gospa izide iz kočije — ja popitam okolo stojeće ljudi za njezino ime i oni mi poveju, zatim idem za njom i vidim ju kak po stengah u prvi kat otide i tam kroz jedna vrata u sobu zgine. Kad sam ovak saznal za njezino ime i za njezin stan, idem po stengah natrag dole i pitam, gde je ovde najbliže koj fiskališ. Ljudi su mi rekli, da nek samo idem u ovu kuću natrag jer da baš tu i jedan gospodin fiskališ ima svoju kancelariju. Ovak me anda ovde vide i ja želim gospu, koja mi je purana povozila, tužiti.«

»Dobro« — veli gospon, koj je to sve

si napisal — »Speciesfacti sad imamo; sad nam samo recite ime gospe, koje hoćete tužiti, a onda morete domov oditi.«

»Gospa se zove Z...l.« — odgovori posve prostodušno tužitelj.

»X...?« — ponovi pitajuć concipista, i pogledava sad na tužitelja a sad na svojega čefa, fiskališa Z...la, koj je u to vrieme, po cancellarii se šetal, a kad je sad čul svoje ime izgovarati, stupil je k stolu, pri kojem je concipišta tužbu pisal.

»Je, X... se zove gospa, koja je mog purana povozila tak, da je miesta spetanjkji stepel« — potvrdi tužitelj.

»A ovde u prvom katu stanuje?« zapita dalje concipista.

»Je, je, ovde stanuje« — odvrati seljak.

»Dragi moj priatelj« — progovori sada fiskališ sám — »Pak zar vi neznate, da ste ovde u cancellarii fiskališa X...?«

»Ne — toga nisam u istinu znal« — odvrne zmeteno seljak. — »Jer kad vam pital za jednoga fiskališa, su mi ljudi u kratko pokazali ovu kuću, jer da tu jedan stanuje.«

»Kak se anda čini« — veli sad fiskal — »Ona gospa, koju vi tužiti hoćete, je jednostavno moja gospa.«

»Sad se i meni tak čini« — odgovori seljak.

»Vi čete anda to shvatiti« — nastavi

noga dečka je lanjsko leto nesrečno shodil. Vu fabriki, gde ulje delaju, je eksplozeranje bilo, pod kojim se je teško ranil i sad je lazar. Vezda pak jošće i sina zgubil tak z nenada i nesrečno.

Dogodjaj v kuruzi.

Schlier János zlatar je dimo išel s Teremie v Erdeljskom, kad na jedenput čuje nekvo javkanje iz kuruze. Ide tam, i najde jednoga dečka na hrbet zvezanemi rukami. Kad ga oslobodil tak njemu, kak i redarstvu je pripovedal svoj dogodjaj. Gazda: Szádi Mihály sabol ga na poštu postal s 10 forinti, da izkupi nekvu stvar. Ali na putu je 2 forinte zgubil, pak da nebi bit bil, pobegel je zdoma proti Teremiu. 8 frte je zakopal v kuruzi. Na putu se zišel s dvemi vandravci. Ovi, kad je već žnjimi jeden komad išel, su ga prijeli, ruke svezali i opravu mu spreiziterali; ali da su peneze pri njm ne našli, tak svezanoga su ostavili. Redarstvo bude već poiskalo, kaj je istina vu pripovesti.

Iz špitala.

Z Eszéka pišeju, da vu onduješnim špitalu veliku nemilosrdnost su činili s betežniki. Nekoje betežnike vu takve kmične pivnice su spozaprli, na kojih su niti obloki ne bili. Vu ovih pivnicah su po dva dana ostavili betežnike gladne i žedne. Redarstvo je to začulo i ove dane je pogledalo to pivnicu, u kojoj su dve 15 godine stare devojke našli zmučene. Proti dvem špitalskim doktorom je podignjena iztraga.

Psi vu taboru.

Več vu starom zakonu su veliku hassen zeli psu vu taboru i vu vezdašnjim vremenu čim više i gustokrat je počeu potrebuвати. Rusi su najprvi vu tem postu. Svaki pešički regiment ima 64—64 psuv. Ima tamo psuv, koji patrone nosiju; ima njih, koji svetiju i svetlostjum pokazuju, gde je nepriatelj. Najzanimljivi su oni, koji strelaju. Svakomu na hrbet svezaju 4—5 patrone s gorečim stenkom. Več vezda, kad

fiskal — »da ja proti mojoj gospoiji nebudem pravdu podigel —.

»To je meni posve jasno« — odgovori seljak.

»Ali« — veli opet fiskališ« — »I to je jasno, da vam mora biti vaša škoda iliti vaš kvar nadomešćen. Vi morate pravdu na svaki način dobiti. Zato se ja želim s vami po dobrom naravnati. Na koliko vi cieniti vaš kvar?»

»Na pet forinti!« — vikne veselo seljak. »Jes znaju gospodin fiskališ, puran je bil veliki — svojih 20 funtih težak.«

»Dobro!« — odgovori fiskal. — »Mene za gore jemanje speciefacti u manjih tužbah, ide šest forinti. Od ovih odračunamo vaših pet lorintih za povožen puran, kojega vi predajte u kuhinju mojoj gospoiji, tak onda ja imam od vas jošće dobiti jedan forint. Jeli je tak?»

Tužitelj je sad tu stal, kak da bi ga tko Kneipovom mrzлом vodom polejal. Fiskališ je speciefacti izbilja gore vzel i zato je imal pravo svoju zaslužbu potrebuвати. Nekaj nerazumljivoga mrmrlajući podmiri seljak svoj račun i potlankam bi unesrečnoga, 20 funtih težkoga purana u fiskališevoj kuhinji bil predal, otide zlovoljno na pijac k onim svojim, još nepovoženim puranom, za da je od srditosti pošto poto svakomu za gotov novac proda.

Em. Kollay.

taj pes do nepriatelisku predstražu dojde, razpukne se patron i predstražur zvekšinum odbeži k svojim pajdaši. Za soldačke posle su tri fajte psi dobri mali: psetanč, ovčarski i lovni pes. Izmed ovih samo one potrebujeju, koji imaju vu sebi sve ono svojstvo, koje treba, da jeden pes ima, kak; zdravje, jako truplo, a osobito široka prsa, ošter sluh, i navučljivost. Mali psetanč je najbolje navučljivi, ali kad postara se, nedela s voljom posle. Ovčarni pes je i jako navučljivi, buden, poslušan. Pogreška mu je, da jako mrgodjene nature je. Lovni pes je najboljši. Vučenje ovih psuv je jako teško delo. U nemskim je zato postavljeni jeden officier, koj poleg službenoga predpisa obavlja svojega težkoga posla.

Oroslan u krčmi.

Vu Zürich zvanim varašu ima jednu krčmu, gde ne samo pes, mačka i golub hodi med goste, nego je i jeden oroslan. Oroslan je mladi, komaj par mesec star i z Afrike je dopeljan. Dosada slobodno hodi med goste, i rad se igra s gosti, samo veliku igru nedopusti si, jer odmah zube kaže i mrguje. Vu okolici se svi psi bojiu od njega i za to neufaju se jako k krčmi ovi dojtii. Još par mesecov budeju ga morebiti pustili v krčmi, ako tak dugo nepojede za konfekt jednoga tustoga gosta.

Pod melinskim kotačom.

V Baja je Kuntovics Gjura mlinarski inoš pohotan bil na velikoga melinskoga kotača. Stupil je blizu kotača, da ga pogledne, ali na nesreću. Kotač ga je zgrabil i komade raztrgnul.

Smrt čordaša.

Bocsi Sándor čordaš je čisto mirno pasel svoju čordu, kad na jedenput bik se splašil i nad čordaša išel. S rogmi ga prepčić, zatim ga v zrak hitil i na zadnje zgazil.

Veliki ogenj v Beču.

Ove dane je v Beču veliki ogenj bil. Nesreća je jako grozovita počela biti. Ogenj je na drugim katu zišel vun v jednim prostiračkim stacunu. Hiža v kojoj je ogenj vun zišel je na pet katov (stokov) bila. Ogenj je na tak fletnoma se širil, da oni, koji su na tretjim katu stanovali, nisu imeli vrme po-beči od ognja. Ognjogasci su s velikom težkočom mogli stanovnike osloboditi od sigurne smrti tak, da su visoke lojtre postavili pred obloke, s velikoga stacuna, v kojem je do 120 jezer forintov vredne robe bilo, nikaj ne moči bilo osloboditi. Kad je ogenj već s najjakšnom silom gorel, najedenput na tretjim katu pri jednim obloku zapaziju jednu služkinju. Po štengah je već ne mogla doći zajtii, a blizu je već bila, da se zaduši. I tuju su s teškom mukom komaj oslobodili. Kvar je veliki.

Dobre žepne i stěne vure za fal cenu moči dobiti pri *Pollak Bernatu vurar* vu Čakovcu (Pijac, Sparkassa). Pri njem se *uzimljeju vure takaj* za popravek za fal cenu.

Nekaj za kratek čas.

S t e k l i v a d a s .

Laci bači je najveseleši človek bil vu seli. On je svaku huncvutariju slobodno včinił, ne mu je nitko to zameril, jerbo ga svaki rad imel. Samo jeden človek se srdil na staroga, a to je bil školnik. Imel se je

za kaj srditi. Ravno to vam hočem povedati, kak se je to pripetilo.

Ferko je uvěk staromu za petami bil, dok su si dobri bili. Najrajši je staroga na vadasiju sprevaljal, jerbo onda si je i on slobodno sobom zel svojega štuca, kojega je za duplenku zamenil.

Ferko nije med glasovitne vadase spadal i tak se mu dogadjalo, da na svaku stvar dvaput je moral streliti, pak itak je ne trefil. Razmi se, da tak je vnoga praha potrošil, prez svakoga hasna. Da se već to i njegvi ljěpi i pošteni ženi preveč vidlo, onda mu je tak rekla: »Nije za tebe duplenka, dosta je tebi i jedna čev na puški, barem menje praha potrošiš.«

Siromak, kaj si je štel drugo, nego zameniti svoju finu pušku za jednu hitvalnu. Štirinajst lět sprevalja dušice na grobje, ali nigdar mu ta sreća nije još poslužila, da bi jednoga zajčeka bil svojom rukom, iliti s puškom umrtvil.

Ve štiri leta je, da je zadnjič bil na vadasiji s Lacijom.

Tak jednu odvečer su van odušli i već su čelu okolicu obhodili prez toga, da bi samo jednoga zajca bili vidli. Na zadnje veli Laci:

— Naj se žalostiti Ferko, bude zajec! Idemo vu poposki gaj.

Ferko se već privčil, da posluhne Lacija. — Idemo vu gaj! veli opet stari. — Idemo!

— Sem poslušaj Ferko! Psa neimamo, sami budemo psi. To sam vidiš, da vu tak veliki travi i goščari prez kujseka nije moči vadasiti. Ja budem sada nutri išel vu šumicu i lajal budem kak svaki pes, ti pak se sem staneš i čakal budeš.

— Dobro bude tak! — veli Ferko na glas a stiha pak si misli, da je to dosta pošeno od staroga, da on ide za psa, njega pak za vadasa postavi.

Za par minut na veliko lajanje skoči jeden zajček i prav proti Ferkiju beži. Ferko od straha hitro sprozi pušku i kak se pripetilo, kak ne — zajec je opal doli. To je bil prvi zajec, kojega je on strelil. Od velikoga veselja skorom je ne mogel Laciju povedati, kak se to pripetilo. Za tēm pak opomene Laci svojega pajdaša, da ve je na njim red iti vu goščaru tirat.

Ferko je previdel, da to je ve njegva dužnost, zato je prez ikakve rěci skočil vu šumicu i počel je skakati i ljajati nutri.

Kada je Laci to videl, hitro je zel zajca i stihoma je odušel k Hanički vu krčmu, gde su ravno flojsari se počivali. Taki im povē, da vu bližnji šumici je jeden stekli vadas, koj strašno laja i drče nutri. Prijeti bi ga bilo treba.

Kak su to flojsari čuli, odmah su šest se zdigli i išli su proti rečeni šumici.

Za malo vrme vidi Laci, da idu nazad šest i sobom vlečeju sedmoga. Taki se je pobral dimo, misleč, da i tak budu spoznali ljudi Ferkija i vre ga pustiju.

Drugi dan pozove Laci Ferkija k sebi na obed, da skup pojeju zajca, kojega je on strelil.

Ferko nije štel iti; glasa je poslal Laciju, da ga tam strelji, gde bude ga prvič videl.

I den denes, da čuje Lacijevo ime, onda mu uvěk nekaj dobroga zeli.

Lili.

Odgovorni urednik
MARGITAI JOZSEF.

Gabona árak. — Ciena žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frttól	frtíg
Buza	Pšenica	8-25	—
Zab	Zob	5-50	—
Rozs	Hrz	6-00	—
Kukoricza uj	Kuruza nova	5-25	—
» » ó	» stara	—	—
Árpa	Ječmen	5-50	—
Fehér bab uj	Grah beli	6-50	—
Sárga » »	» žuti	5-50	—
Vegyes » »	» změšan	5-25	—
Lenmag	Len	8.	—
Bükköny	Grahorka	5-50	—

Nyilttér*

E rovat alatt közlöttekért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Selyem damaszt 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legelvitatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** póstáber és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig póstafordultával** küldenek.

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg rászandó.

Hirdetések.

Egy a magyar, német és horvát nyelvben teljesen jártas ügyes

segéd

ki engros és detail üzletben már alkalmazva volt azonnal felvétetik

Ebenspanger Emanuelnél
Belováron.

614

Szagtalan és nyomban szárado

Valódi Christoph-lakk kérendő		Ezen gyármány főrevényileg védve van
-------------------------------	--	--------------------------------------

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a szobák a márciusi alatt i használatban legyenek, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerültek. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves légygörral feltörthető, aszokli, hogy elvontatóné fényt. Meg kell különböztetni: **szinezett szobapalló-fénylakk,** sárgásbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték födi be a pallót a egyttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmasok régi vagy új pallóra. Teljesen befed minden föltött, korábbi mázolást stb; van azután **„Iszta fénylakk” (szinezetlen)**

új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre a olajfestékekkel már bemázolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ondförva nem födi el a famustrát. **Postacsomag,** körülbelül 35 négyzetig mtr. (két középnyagú szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy 9¹/₂ márk. A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre a a gyári jegyre, mivel ott a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokféle utánazások és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.

Zürich. 516 8-10

Csáktornyan: Gráner Testvéreknél.

SZIVATTYUK

mindennemű, házi nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint inoxydált szivattyuk rozsdá ellen védve.

549 15-26

Árjegyzékek ingyen és bérmentve

W. GARVENS, Wien.

L. Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6 sz.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű **tizedes százasos és hídmérlegek** fából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. **Embermérlegek, mérlegek házi használatra, báromérlegek.** **Commandit-társaság szivattyu és mérleggyártása.**

Hirdetmény.

Zalamegye tekintetes árvaszékének 1998498. számú végzése folytán alólírott mint kiskorú Magdalénies Katalin magángyámja ezennel köztudomásra hozza, hogy a csáktornyai község 716. számú telekjegyzőkönyvben 341. a.b. helyrajzi számú ingatlan 1898. évi augusztus hó 30-án d. e. 10 órakor a nagyközség házában tartandó árverés alkalmával eladatni fog.

Mely időre a vevők ezennel meghivatnak azzal hogy a beigérendő vételárra 10% bánatpénzt az árverés alkalmával a magángyám kezeire letenni tartoznak.

Az egyéb feltételek a magángyámnál megtekinthetők.

Csáktornyan, 1898. augusztus hó 15-én.

Grábár Pál

magán gyám, csáktornyai lakos.

613 1-1

Keil-lakk

(Glaser)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palack ára frt 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60kr.

Arany-fénylakk

képkerekek stb. bearanyozására. 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glaser”-fénylakk

Legjobb szer mosdó-asztaok, autók, ablakdeszkák stb. ujonmani befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kapható:

Heinrich Miksa cégneél Csáktornyan.

607 2-8

Vas és fűszerkereskedésbe egy jó családból való fiu tanoncznak felvétetik.

615 1-1

Czim a kiadóhivatalban.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi hogy a perlaki kir. járásbíró-
ság 1898. évi V. 295/1. számú végzése kö-
vetkeztében dr. Tamás János perlaki ügyvéd
által képviselt Furdí György domásineczzi
lakos javára Furdí Tamás és társa u. o. la-
kosok ellen 74 frt s jár. erejéig 1898. évi
jul. 29-én foganatosított kielégítési végrehajtás
útján lefoglalt és 500 frtra becsült 2 kanczáló
csikóval és 1 kukoriczakasból álló ingóságok
nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. járás-
bíróság 98. 295/2 sz. végzése folytán
74 frt tőkekövetelés, ennek 1898. évi ápril.
hó 15. napjától járó 6% kamatai és eddig
összesen 37 frt 97 kban bíróilag már meg-
állapított költségek erejéig a helyszínen vagyis
Domásineczzen leendő eszközésére

**1898. évi szept. hó 3. napjának
délutáni 4 $\frac{1}{2}$ órája**

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni
szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX.
t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz-
fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron
alul is el fognak adatni.

Kelt Perlakon, 1898. auguszt. hó 19-én.

Sós Frigyes
kir. bír. végrehajtó.

SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési
és egyéb nyilvános czélokra *kéz-,
járgány és erőhajtásra.*

TŰZFECSKENDŐKET

városi, községi, gazdasági
és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Bűzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcai öntöző-
kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU ES GÉPGYÁR

Részvény-társaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

BUDAPEST. VI., külső Vácziut 45.

➡ Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve. ➡

1878 31-40

Nincs többé láb fájás

sem tukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem
fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása
annak, ki cipőjét Dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest
talpbéléssel látja el.

Párja egyszerű 60 kr., kettős vastagsága frt 1.20. Az asbest talpbélét kitűnőségét legjobban bizo-
nyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított.
Szetküldés csakis utányvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett külön 10 kr. franco. Felvita-
gositások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen.

Általános Asbestáru-gyár betéti társaság, Budapest VI. Sziv-utca 18.

Egyedüli elárúsító raktár Csáktornyan: Mayer Testvérek bőrkereskedésében.

524 21-50

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

könyvnyomdája

Csáktornyan,

a legujabb gyorssajtókkal és díszes új betűkkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat,

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket,
— számlák, körlevelek, hivatalos és magán nyomtatványokat, röpiratokat,
műveket stb. stb.

bármely nyelven és kivitelben

a legjutányosabb árak mellett.

